

Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya

[Inici](#) > [Resultats i fitxa](#)[+ Comparteix](#)[Enllaç permanent](#)[Torna](#)

[Afegeix-lo a la meva selecció i subscriu-m'hi](#)
[PDF \(715.92 KB\)](#) [Afegeix-lo a la meva selecció](#)

LEI 35/2010, deth 1 d'octubre, der occitan, aranés en Aran.

Eth President
dera Generalitat de Catalonha

Sigue notòri a toti es ciutadans qu'eth Parlament de Catalonha a aprovat e jo, en nòm deth Rei e d'acòrd tamb çò qu'establís er article 65 der Estatut d'autonomia de Catalonha, promulgui era següenta

LEI

Preambul

Era identitat lingüística d'Aran

Era lengua occitana, nomentada aranés en Aran, ei un element fundamentau dera identitat pròpria d'Aran, defenut pes aranesi ath long des sègles e arreconeishut e emparat per article 11 der Estatut d'autonomia de Catalonha.

Istoricament, des dera union voluntària d'Aran ara corona catalanoaragonesa peth Tractat d'Emparança de 1175, es institucions politiquas deth Principat de Catalonha an arreconeishut e respectat era identitat culturau e lingüística d'Aran. Aguesta identitat se podec desvolopar en marc d'un regim politic e administratiu especiau dera Val d'Aran, enquia qu'aguest siguec suprimit en 1834, damb era imposicion en aguest territòri deth regim administratiu generau der Estat espanhòu e deth castelhan coma soleta lengua oficiau. Eth restabliment der autogovèrn de Catalonha en 1979, en contèxte d'un regim democratic, permetec establir un regim d'emparament der aranés, coma part constitutiva dera pluralitat lingüística de Catalonha e ligam privilegiat de Catalonha damb es tèrres de parla occitana.

Era lengua occitana includís diuèrses varietats lingüístiques ath long de tot eth sòn territòri, repartit en tres estats. Actuaument era lengua occitana non dispòse d'ua autoritat lingüística unica entà tot eth sòn territòri. En Aran, era autoritat lingüística der aranés l'assumís er Institut d'Estudis Aranesi des deth 29 d'abriu de 2008, per acòrd deth Plen deth Conselh Generau d'Aran.

Damb aguesta lei, eth Parlament de Catalonha hè un pas entà deuant ena reconeishença e er emparament der occitan, lengua de comunicacion pròpria d'Aran, en Catalonha. Eth sens d'aguesta intervencion legislativa ei coerent damb es valors e es objectius de defensa dera pluralitat de lengües qu'an inspirat era politica lingüística catalana. Ath madeish temps, mejançant era promocion d'aguesti madeishi valors e objectius enes encastres espanhòu e europèu, eth Parlament vòu contribuir ara sauvaguarda e era difusion der auviatge lingüistic occitan compartit damb d'auti territòris.

Marc juridic e evolucion legau

Dades del document

Tipus de document
Llei

Data del document
01/10/2010

Número del document
035/2010

Número marginal
56174-2010

Número de control
10273136

Organisme emissor
Departament de la Presidència

Dades del DOGC

Número
5745

Data
29/10/2010

Secció
DISPOSICIONS

Pàgina
79058

Afectacions [Veure-les totes](#)

Afectacions passives (8)
Afectacions actives (3)

Descriptors relacionats

Matèries

- » **grup lingüístic** (1)
- » **llengua oficial** (1)
- » **ús de les llengües** (507)
- » **política lingüística** (7)
- » **llengua aranesa** (236)

En marc dera Constitucion espanyòla de 1978, er article 3.4 der Estatut d'autonomia de 1979 establic que «era parla aranesa serà objècte d'ensenhament e d'especiau respècte e proteccion». Eth desplegament legislatiu d'aguest precèpte estatutari permetec configurar un estatut juridic progressivament refortit der aranés. En un prumèr moment, era Lei 7/1983, deth 15 d'abriu, de normalizacion lingüística, declarèc er aranés, varietat der occitan, lengua pròpria d'Aran, proclamèc cèrti drets lingüistics des aranesi e adrecèc as poders publics eth manament de garantir-ne er usatge e er ensenhament. Mès entà deuant, era Lei 16/1990, deth 13 de junhsèga, de regim especiau dera Val d'Aran, declarèc era oficialitat territorializada der aranés, ne melhorèc es garanties d'usatge e ensenhament, e includic eth manament generau d'impulsar-ne era normalizacion en Aran. Posteriorament, era Lei 1/1998, deth 7 de gèr, de politica lingüística, determinèc era aplicacion supletòria dera madeisha lei ar aranés e includic disposicions especificques relatives ara toponímia, era antroponímia e es mejans de comunicacion. Era regulacion der aranés includís tanben d'outes disposicions sectoriaus, de reng legau e infralegau, qu'an tendut a equiparar eth tractament der aranés e eth catalan.

Era aprobacion der Estatut d'autonomia de 2006 supause un canviament fundamentau ara situacion precedentia per tau coma er article 6.5 declare era oficialitat en Catalonha dera lengua occitana, nomentada aranés en Aran. Atau, er estatut juridic d'aguesta s'emmarque dirèctament en article 3.2 dera Constitucion, que determine que «es autes lengües espanyòles seràn tanben oficiaus enes respectives comunitats autonòmes». Era atribucion d'un estatus d'oficialitat ad aguesta lengua ei era expression mès nauta de reconeishença per part des ciutadans de Catalonha e des sues institucions. Per miei der Estatut, er occitan s'intègre en ordenament juridic estatau. Era oficialitat der occitan s'esten, ath delà, a tota Catalonha, que deven atau eth solet territòri laguens der Estat qu'arreconeish tres lengües oficiaus. Er Estatut precise quauqu'ues des consequéncias juridiques dera oficialitat dera lengua pròpria d'Aran, sustot en çò que tanh as drets lingüistics dera ciutadania. Er article 36 especifique es drets des ciutadans d'Aran respècte ar aranés. Er Estatut dispòse era aplicacion ad aguesta lengua des principis d'emparament e foment der usatge, era difusion e era coneishença, e atribuís ara Generalitat e tanben ath Conselh Generau d'Aran era competéncia sus era sua normalizacion.

Fin finau, eth regim en vigor d'oficialitat dera lengua occitana a implicacions importantes en relacion damb era aplicacion dera Carta europèa des lengües regionaus o minoritàries. Pr'amor dera formula de ratificacion d'aguest tractat internacionau emplegada per Estat espanyòl en 2001, que remet as lengües que son declarades oficiaus pes estatuts d'autonomia, eth nivèu d'emparament der occitan pròpri d'Aran s'a incrementat substanciaument coma consequéncia der Estatut de 2006.

Justificacion e objectius

Es canviaments en marc juridic der occitan, nomentat aranés en Aran, hèn de besonh ua naua regulacion legau. En prumèr lòc, entà adaptar-ne eth regim juridic ath nau Estatut, que formule diuèrsi manaments explicits ath legislador en aguest sens e qu'ena disposicion addicionau cincau fixe un tèrme de quate ans entà adaptar eth regim especiau d'Aran a çò qu'establís era norma estatutària. En dusau lòc, entà complir es compromisi establidi pera Carta europèa des lengües regionaus o minoritàries. E, entà acabar, aguesta intervencion legislativa a de perméter actualizar e hèr mès unitari e coerent eth regim juridic der occitan en Aran e ena rèsta de Catalonha, qu'aué ei regulat per normes dispèrses e fragmentàries, que projècten ua cèrta ambigüitat sus era identitat dera lengua e eth sòn estatus.

Aguesta lei a per objectius generaus arreconéisher, emparar e promòir er occitan d'acòrd damb era sua varietat aranesa en toti es encastres e

Versió en català



**Accedeix a la cerca
simple / avançada**

sectors. Cossent damb era tradicion dera politica lingüística en Catalonha, aguesta reconeishença compren era voluntat de collaborar en emparament dera unitat dera lengua occitana. Actuaument, era normativa de referéncia mès difonuda, que manten es madeishi critèris des Normes ortografiques der aranés, aprovades pera Generalitat en 1983, ei era definida per Loís Alibèrt ena Gramatica occitana, publicada en Catalonha en 1935 e reeditada per Institut d'Estudis Catalans en 2000. A compdar der impuls des relacions damb d'auti territòris de parla occitana, aguesta lei pòt contribuïr a afavorir eth desvolopament des accions relatives ara regulacion e er establiment des directives der occitan. Atau madeish, eth Conselh Generau d'Aran a de poder promòir er estudi der aranés e definir-ne es encastres d'usatge.

En çò que hè ath nivèu d'emparament, eth critèri inspirador d'aguesta lei ei era estenduda ath regim juridic der occitan, ena sua varietat aranesa, coma lengua pròpria qu'ei de tot eth territòri d'Aran e coma lengua oficiau en Catalonha, deth contengut pròpri d'aguesti concèptes en ordenament lingüistic catalan. Donques, s'adòpte ua perspectiva generosa en desplegament des manaments estatutaris, qu'abiliten ath legislador entà determinar era dimension, es usatges e es efèctes juridics dera oficialitat dera lengua pròpria d'Aran e entà emmarcar eth procès de normalizacion lingüística. Non mens, era realitat sociau e demografica der aranés impause diuèrsi condicionaments qu'era regulacion legau rebut mejançant es modulacions corresponentes. Atau, eth caractèr de lengua pròpria, amassa damb era concentracion dera poblacion que la parle ena Val d'Aran, justifique er establiment d'un emparament mès intens en aquest territòri qu'ena rèsta de Catalonha. En tèrmes mès generaus, era dignitat e er estatus qu'aguesta lei arreconeish ara lengua pròpria d'Aran hèn que sigue un referent der emparament dera diversitat lingüística europèa en relacion damb er airau lingüistic der occitan.

Er impuls deth prètzhet de promocion e foment dera lengua d'Aran ei eth darrèr e un des principaus objectius d'aguesta lei. En aquest sens, se dòten d'ua ampla cobertura legau es mesures de foment e difusion der aranés en toti es encastres e sectors. Entre d'auti aspèctes, aguesta lei establís es mejans de besonh entà gestionar er impacte lingüistic de fenomèns sociaus nau, coma er increment dera immigracion, o entà impulsar era preséncia der aranés enes mejans de comunicacion e informacion. Cossent damb çò qu'establís era Carta europèa des lengües regionaus o minoritàries, aguesta lei facilite tanben era collaboracion damb era rèsta d'Occitània, que se pòt concretar ena adopcion de mesures de promocion dera lengua occitana.

Contengut e estructura

Aguesta lei desplegue eth principi de lengua pròpria, aplicat ar aranés en Aran, qu'obligue as poders publics e as institucions a protegir-la, a emplegar-la de manèra generau e a promòir-ne er usatge public en toti es encastres. Eth concèpte de lengua oficiau garantís ua sèria de drets lingüistics generaus deuant de totes es administracions en Catalonha. Es principis anteriors se complementen damb era afirmacion dera voluntat de potenciar era unitat dera lengua, en un marc de relacion damb es auti territòris e grops de parla occitana. En tot tier en compde aquesti principis, aguesta lei regule er usatge oficiau dera lengua pròpria d'Aran, e establís mesures d'emparament e promocion deth sòn usatge entà artenher-ne era normalizacion e mesures de foment entà garantir-ne era preséncia en toti es encastres.

En encastre institucionau, aguesta lei establís qu'es administracions e es institucions araneses an d'emplegar normaument er aranés e qu'es servicis e es organismes que depenen dera Generalitat en Aran tanben l'an d'emplegar normaument enes sues relacions administratives e ena difusion d'informacion ara ciutadania, sense damatge deth dret des ciutadans a

escuélher ua auta lengua oficiau. Dehòra d'Aran, arreconeish eth dret des ciutadans a emplegar er occitan ena sua varietat aranesa e a arrecéber atencion en aguesta lengua enes relacions escrites damb era Administracion, e tanben a emplegar-lo e arrecéber responsa orau en sòn servici unificat d'informacion, qu'era Generalitat a de garantir mejançant era adopcion des mesures apropiades dera manèra qu'establís aguesta lei. Atau madeish, proclame era plea validesa de tota era documentacion publica e privada redigida en occitan, sense damatge des drets des ciutadans en relacion damb es autes lengües oficials, e prevé era soscripcion de convènis damb organismes estataus entà normalizar er usatge dera lengua.

En çò que hè ara onomastica, aguesta lei establís era exclusivitat dera denominacion tradicionau aranesa des toponims e eth dret des persones a regularizar-se eth nòm e es cognòms cossent damb era grafia occitana.

En çò que tanh ar ensenhament, aguesta lei regule er usatge der aranés coma veïcul d'expression e d'aprenedissatge abituau enes centres d'ensenhament d'Aran. Tanben auance ena extension en tot Catalonha dera coneishença der occitan e dera unitat d'aguesta lengua, mejançant era inclusion enes curriculums der ensenhament non universitari de contenguts restacadi damb era realitat lingüistica d'Aran e era sua connexion damb era lengua e era cultura occitanes. S'explicite era competència deth Conselh Generau d'Aran entà establir es títols e es certificats qu'acrediten era coneishença der aranés.

En encastre des mejans de comunicacion, e en marc des competències dera Generalitat, aguesta lei establís es principis rectoris der usatge der aranés en encastre dera comunicacion audiovisuau, entà garantir era preséncia dera lengua pròpria en espaci radiofonic e televisiu, e mesures de foment dera premsa escrita e der usatge enes hilats telematics d'informacion e comunicacion en aguesta lengua. Tanben s'arrecuelhen es compromisi derivadi dera Carta europèa des lengües regionaus o minoritàries e eth besonh de collaborar damb d'autes entitats entà artenher-les.

En çò que hè as mesures de foment e emparament, aguesta lei arreconeish es responsabilitats compartides deth Govèrn dera Generalitat e deth Conselh Generau d'Aran e formule un manament generau d'impulsar era normalizacion der occitan, en tot considerar-ne era varietat pròpria d'Aran. Se regulen mesures especificques de foment der usatge dera lengua enes activitats e es equipaments culturaus e enes activitats sociaus e economiques en Aran, cossent damb es compromisi qu'establís era Carta europèa des lengües regionaus o minoritàries. Fin finau, ena ordenacion dera collaboracion damb d'auti territòris de lengua occitana, s'establisson es mecanismes apropiadi entà promòir e facilitar era connexion damb era rèsta der airau lingüistic e era projeccion exteriora dera lengua.

Aguesta lei ei compausada de vint-e-cinc articles, ueit disposicions adicionaus, ua de derogatòria e dues de finaus. Eth contengut se distribuís en sèt capítols, que regulen es principis generaus (capítol I), er usatge institucionau (capítol II), era onomastica (capítol III), er ensenhament (capítol IV), es títols e es certificats (capítol V), es mejans de radiodifusion e television (capítol VI) e eth foment e era difusion dera lengua (capítol VII). Aguesta estructura seguís basicament era adoptada pes leis lingüistiques catalanes precedentes, sense damatge des modulacions ajustades ara situacion sociolingüistica der occitan en Catalonha e deth respècte der encastre d'autonomia deth Conselh Generau d'Aran entà regular e fomentar er usatge dera lengua pròpria.

Capítol I

Principis generaus

Article 1

Objècte e finalitat

1. Er objècte d'aguesta lei ei er emparament en Catalonha der occitan, nomenat aranés en Aran, coma lengua pròpria d'aguest territòri, en toti es encastres e sectors, eth foment, era difusion e era coneishença d'aguesta lengua e era regulacion deth sòn usatge oficiau.

2. Es objectius principaus d'aguesta lei, relatius ara lengua pròpria d'Aran, son es següents:

- a) Arreconeisher-la, emparar-la e promòir-la.
- b) Regular-ne er usatge oficiau, determinar e hèr efectius es drets e déuers lingüistics e fomentar-ne er usatge sociau, cossent damb çò qu'establisson er Estatut e es leis de politica lingüistica.
- c) Fomentar-ne e garantir-ne er usatge enes administracions, er ensenhament, es mejans de comunicacion e es activitats culturaus, sociaus e publiques, e era sua normalizacion en Aran en aguesti encastres.
- d) Assegurar-ne era estenduda dera coneishença entre es ciutadans d'Aran e fomentar-ne era coneishença en Catalonha.
- e) Facilitar e promòir era mantenença e desenvolopament de relacions damb es autes comunitats e es auti territòris de lengua occitana.
- f) Establir es mecanismes de finançament dera politica lingüistica en relacion damb era lengua objècte d'aguesta lei.

Article 2

Lengua pròpria e lengües oficials

1. Er aranés, nòm qu'arrecep era lengua occitana en Aran, ei era lengua pròpria d'aguest territòri.

2. Es ciutadans de Catalonha e es sues institucions politiquas arreconeishen, emparen e respèctan era lengua que singularize eth pòble aranés e arreconeishen Aran coma ua realitat dotada d'identitat culturau, istorica, geografica e lingüistica.

3. Er aranés, coma lengua pròpria d'Aran, ei:

a) Era lengua d'usatge preferent de totes es institucions d'Aran, sustot deth Conselh Generau d'Aran, dera Administracion locau e des entitats que ne depenen, des mejans de comunicacion publics, der ensenhament e dera toponímia.

b) Era lengua normaument emplegada pes administracions catalanes enes sues relacions damb Aran, dera manèra qu'aguesta lei determine.

4. Era lengua pròpria d'Aran, coma lengua oficiau en Catalonha, pòt èster emplegada pes personas fisiques o juridiques en activitats publiques e privades sense que poguen patir cap de discriminacion per aguest motiu. Es actes juridics hèti en aguesta lengua an plea validesa e eficacitat, sense damatge des drets arreconeishudi as ciutadans en relacion damb es autes lengües oficials.

Article 3

Drets lingüistics

1. Cossent damb er Estatut d'autonomia, es drets lingüistics relatius ara lengua pròpria d'Aran son es següents:

- a) Coneisher-la, enes tèrmes qu'aguesta Lei establís.

b) Expressar-se i orar i escriure, en les relacions i en els actes públics i privats, còscent amb la norma en vigor.

c) Utilitzar-la en les relacions amb les institucions i administracions públiques en Aran i amb les institucions de la Generalitat a què haurà referència en l'article 2.2 de l'Estatut d'autonomia entà tot Catalunya, i èster-hi atengut, en els tèmres qu'aquesta lei establís.

d) Non èster objecte de discriminacion per arrasons lingüístiques.

2. Còscent amb l'article 36.3 de l'Estatut d'autonomia, en Aran totes les persones an tanben les auts drets qu'arreconeix aquesta lei.

Article 4

Era unitat de la llengua occitana

1. Les poders públics, en les seues accions de promoció i foment de l'usatge de l'occitan, an d'auer en compte la unitat lingüística i n'an de hèr difusió.

2. La llengua occitana ei un auviatge que Catalunya i, sùtot, Aran compartissen amb d'altres territoris europeus. La Generalitat i eth Conselh Generau d'Aran an de colaborar amb les organismes de d'altres territoris de llengua occitana en emparament de la unitat de l'occitan.

3. L'Institut d'Estudis Aranès a d'èster independent des administracions públiques, a d'arténher pleament eth caractèr acadèmic que li correspon i a d'auer la autoritat lingüística entà fixar les convencionalsmes de l'usatge de l'aranès còscent amb la consideracion de varietat lingüística de l'tronc occitan comun. Atau madeish, a d'auer la autoritat entar assessorament que, en matèria de llengua, li sigue sollicitat.

4. Les usatges lingüístics de totes les administracions públiques i des entitats autonòmes, les empreses i les auts entitats i institucions que ne depenen, i tanben des centres d'ensenhament públics i privats i des mejans de comunicacion de titularitat pública, an de respectar les critàris qu'establisque la institucion a què haurà referència en l'apartat 3. Eth Conselh Generau d'Aran i la Generalitat an d'establir les sistèmes de colaboracion i d'assessorament de besonh entà garantir aquestes usatges lingüístics.

Capítol II

El usatge institucional

Article 5

Institucions i administracions públiques en Aran

1. La llengua pròpia d'Aran n'ei de l'Conselh Generau d'Aran, de la Administracion de la Generalitat en l'encastre d'Aran, de la Administracion locala, des auts corporacions públiques araneses, des institucions i des empreses que ne depenen i des concessionaris des sòns servicis. Correspon ath Conselh Generau d'Aran i as corporacions locals regular-ne l'usatge en l'encastre des competències respectives.

2. En les procediments administratius tramitats peth Conselh Generau d'Aran, les administracions locals araneses i les entitats públiques que ne depenen, s'a d'emplegar normaument l'aranès, de la manera qu'aqueste determinen, sense damatge de l' dret des ciutadans a presentar documents i a arreceber notificacions en la auts llengua oficiala en Catalunya. Tanben s'an de hèr en l'aranès les comunicacions i notificacions adreçades a persones físiques i jurídiques amb domicili en Aran, sense damatge de l' dret des ciutadans a arreceber-les, s'ac demanen, en la auts llengua oficiala en Catalunya.

3. Les disposicions, les resolucions i les acòrds de l'Conselh Generau d'Aran

e des entitats locals d'Aran s'an de publicar en aranés, sense damatge de çò qu'establís era legislacion respècte ara publicacion enes autes lengües oficials.

4. Era Generalitat, en Aran, a d'emplegar normaument er aranés enes relacions des sòns organs e entitats damb era ciutadania. Era Generalitat a de disposar des mejans personaus e materiaus de besonh entà garantir eth dret des persones a emplegar er aranés e a èster-i atengudes, oraument e per escrit. Enes imprimits, formularis e tèxtes administratius d'usatge frequent ar accés deth public en Aran, era Generalitat, sense damatge de çò qu'establís era legislacion respècte as autes lengües oficials, a d'emplegar er aranés e li a de dar ua posicion preferenta.

5. Enes procèssi de seleccion des foncionaris e deth personau laborau deth Conselh Generau d'Aran, des entitats locals der Aran e des organismes que ne depenen, s'a d'acreditar era coneishença der aranés, en grad adequat as foncions pròpies des places corresponentes, cossent damb era norma en vigor.

6. Es convocatòries dera Administracion dera Generalitat e des entitats locals de dehòra d'Aran que preveiguen era provision de places destinades en Aran an d'includir coma condicion era coneishença der aranés enes casi en qué sigue procedent entà hèr efectiu çò que dispòse er apartat 4. Ena provision des autes places destinades en Aran, era coneishença der aranés s'a d'avalorar coma merit.

7. En Aran, era Administracion der Estat, enes tèrmes qu'aguesta determine, a d'emplegar preferentament er aranés, coma lengua pròpia d'aguest territòri. Es accions administratives oraus e escrites hètes en aranés en Aran pes organs dera Administracion der Estat son valides, per çò que hè ara lengua, sense besonh de revirada. Totes es persones an dret a adreçar-se ara Administracion der Estat e a èster-i atengudes en aranés, sense que se les pogue exigir cap tipe de revirada.

Article 6

Institucions e administracions publiques en Catalonha dehòra d'Aran

1. Son valides es accions administratives oraus e escrites des institucions e es organs dera Generalitat, des entitats locals de Catalonha e des organs e es entitats dera Administracion der Estat hètes en Catalonha en occitan ena sua varietat aranesa, sense damatge des drets arreconeishudi as ciutadans en çò que hè as autes lengües oficials.

2. Totes es persones, enes relacions escrites damb era Administracion dera Generalitat e es organismes e es enterpreses que ne depenen en tot Catalonha, an eth dret d'emplegar er occitan ena sua varietat aranesa e non se les pòt exigir cap sòrta de revirada. Tanben pòden emplegar oraument aquesta lengua en servici unificat d'informacion e consulta ciutadana dera Generalitat.

3. Era Generalitat, en collaboracion damb eth Conselh Generau d'Aran, a d'aufrir supòrt tecnic e informacion as ajuntaments que volguen inclúir era lengua pròpia d'Aran enes sues politiques lingüístiques.

4. Es institucions dera Generalitat e es entitats locals qu'exercissen competéncias en Aran an de méter a disposicion des ciutadans en aranés es imprimits, es formularis e es tèxtes administratius d'usatge frequent. Enes relacions damb aquestes institucions e aquestes entitats, es ciutadans an eth dret d'arrecéber en aranés es notificacions e comunicacions escrites, sense damatge dera oficialitat deth catalan e eth castelhan.

5. Es institucions dera Generalitat a qué hè referéncia er article 2.2 der Estatut d'autonomia e es entitats locals qu'exercissen competéncias en Aran an d'emplegar preferentament er aranés enes sues relacions

institucionaus en Aran. Tanben lo pòden emplegar es autes entitats locaus enes sues relacions damb es institucions araneses.

6. En procès de seleccion entara provision de lòcs de trabalh dera Administracion dera Generalitat e des entitats locaus de Catalonha, era coneishença dera lengua que regule aguesta lei pòt èster avalorada coma un merit, enes tèrmes que se determinen per reglament. Era coneishença orau e escrita dera lengua pròpria d'Aran pòt èster tanben ua condicion entara provision de lòcs de trabalh dera Administracion dera Generalitat dehòra d'Aran se, cossent damb era relacion de lòcs de trabalh, les corresponen foncions qu'ac justifiquen, sustot es restacades damb era atencion orau o escrita ara ciutadania, er ensenhament, es relacions institucionaus, es d'assessorament lingüistic o es de projeccion exteriora e foment der usatge.

7. Era Generalitat, per miei dera estructura de formacion des foncionaris, a de fomentar er aprenedissatge dera lengua pròpria d'Aran, sustot entre es personas qu'aucupen lòcs d'atencion ath public.

Article 7

Publicacions oficials

1. Es leis deth Parlament s'an de publicar tanben en aranés. Era version aranesa a caractèr oficial.
2. Es disposicions, es resolucions e es acòrds des institucions e es entitats que conformen era Generalitat e eth sòn sistèma institucionau s'an de publicar tanben en aranés s'afècten especificament a Aran.

Article 8

Documents publics e privadi

1. Son valids, per çò que hè ara lengua, es documents publics autrejadi ena lengua pròpria d'Aran.
2. Es documents publics s'an de redigir ena lengua pròpria d'Aran s'ac sollicite er autrejant, o, se n'i a mès d'un, ena lengua oficial qu'acòrden. En Aran, es fedataris publics an de liurar, redigides ena lengua pròpria d'Aran, es còpies e es testimoniances des documents publics as personas interessades qu'ac solliciten.
3. Es burèus des fedataris publics d'Aran an d'èster en condicions d'atier es ciutadans en aranés e an de disposar de personau que n'age ua coneishença adequada e sufisenta entà exercir es foncions pròpies deth sòn lòc de trabalh. Ena provision des notaries en Aran, era coneishença der aranés s'avalore coma merit, dera manèra qu'establisson es leis.
4. Es documents privadi de quinsevolh natura redigits en aranés son valids, per çò que hè ara lengua, e non requerissen cap revirada entà exigir-ne judíciaument o extrajudíciaument eth compliment en encastre territorial de Catalonha.

Article 9

Administracion de justícia

1. Es accions judiciais oraus e escrites hètes en Aran en aranés son valides, en çò que hè ara lengua, sense besonh de revirada.
2. Era coneishença der aranés s'avalore coma merit, dera manèra qu'establisquen es leis, entara provision de places de personau judiciu e de personau ath servici dera Administracion de justícia en Aran.

Article 10

Registres publics

1. Son valids, en çò que hè ara lengua, es assentaments registraus hèti en occitan, en tot considerar era varietat aranesa dera lengua.

2. Enes registres publics d'Aran, exceptat es qu'an sonque caractèr administratiu, es assentaments s'an de hèr en aranés s'eth document ei redigit o era manifestacion se hè en aguesta lengua. S'eth document ei redigit en mès d'ua lengua oficiala, er assentament s'a de hèr ena lengua indicada per qui lo presente en registre.

3. Es burèus des registres d'Aran an d'èster en condicions d'atier es personas que s'exprimisquen en aranés. Es registradors an de liurar es certificats en aranés s'aguesta ei era lengua emplegada ena peticion. Enes burèus des registres d'Aran, s'an de mèter a disposicion deth public es formularis e es auti imprimits en aranés.

Capítol III

Onomastica

Article 11

Toponímia

1. Es toponims d'Aran an coma soleta forma oficiala era aranesa.
2. Eth Conselh Generau d'Aran ei membre nat des organismes competents en matèria de toponímia en Catalonha.
3. Era determinacion dera denominacion des municipis aranesi se regís pera legislacion de regim locau, qu'a de preveir era participacion deth Conselh Generau d'Aran enes procediments corresponents.
4. Era determinacion deth nòm des vies urbanes e des nuclèus de poblacion de tota sòrta correspon as ajuntaments aranesi. Eth Conselh Generau d'Aran a de participar, cossent damb era norma aplicabla, enes procediments relatius ara determinacion des nòms des vies interurbanes que transcorren per Aran.
5. Es vies que transcorren per Aran, damb independéncia dera administracion titulara, s'an de mercar cossent damb eth Conselh Generau d'Aran.

Article 12

Antroponímia

1. Es ciutadans an dret a emplegar era forma normativament corrècta en aranés des sòns nòms e cognòms.
2. Es personas interessades pòden obtier era constància dera forma normativament corrècta en aranés des sòns nòms e cognòms en Registre Civiù, pera simpla manifestacion dera persona interessada, cossent damb çò qu'establís era legislacion.

Capítol IV

Ensenhament

Article 13

Er aranés en ensenhament

1. Er aranés, coma lengua pròpria d'Aran, ei era lengua veiculara e d'aprenedissatge abituau enes centres educatius d'Aran, cossent damb çò qu'establís era norma generau d'educacion.
2. Eth Govèrn a de garantir qu'era ordenacion curriculara dera educacion primària e segondària en Catalonha includisque era coneishença dera

realitat lingüística, istorica e culturau d'Aran, e era sua connexion damb era lengua, era istòria e era cultura occitanes.

Article 14

Educacion infantila, primària e segondària en Aran

1. Era administracion competent a de regular e organizar er usatge dera lengua pròpria d'Aran coma lengua veïculara e d'aprenedissatge abituau der ensenhament infantil en Aran, en marc dera norma generau d'educacion dera Generalitat.
2. Er aranés s'a d'emplegar normaument coma lengua veïculara e d'aprenedissatge abituau ena educacion primària e segondària en Aran, cossent damb era norma generau d'educacion dera Generalitat.
3. Es escolans, en Aran, an eth dret e eth déuer de conéisher damb sufisença orau e escrita era lengua pròpria d'aguest territòri en finalizar era educacion obligatòria en Aran, sigue quina sigue era sua lengua abituau en incorporar-se ar ensenhament. Er ensenhament der aranés a d'auer ua preséncia adequada enes plans d'estudi, sense damatge dera garantia deth dret e eth déuer de conéisher eth catalan e eth castelhan.
4. Entara provision de lòcs de trabalh de professors des centres educatius publics d'Aran, es persones candidates an d'acreditar era competéncia orau e escrita en aranés, cossent damb çò qu'establís era norma en vigor. Eth Govèrn, en collaboracion damb eth Conselh Generau d'Aran, a d'assegurar era formacion iniciala e permanenta des professors en aranés.
5. Non se pòt exigir era acreditacion dera coneishença der aranés as escolans qu'an estat dispensats d'aprene-lo pendent er ensenhament obligatòri o pendent ua part d'aguest, o qu'an seguit er ensenhament obligatòri dehòra d'Aran, enes circumstàncies que s'establisquen per reglament.
6. Es escolans que s'incorpòren tardiuament as centres educatius d'Aran an d'arrecéber un supòrt especiau e addicionau d'ensenhament dera lengua pròpria d'aguest territòri.

Article 15

Universitats

1. Eth Govèrn a d'amiar a tèrme accions de foment dera incorporacion des estudis filologics der occitan en universitats e centres d'ensenhament superior de Catalonha.
2. Eth Govèrn a de promòir era collaboracion des universitats catalanes damb d'auti centres d'ensenhament superior, dehòra de Catalonha, a on s'estúdie er occitan.

Article 16

Educacion permanenta de personas adultes e d'autres formes d'ensenhament

1. Ena educacion permanenta de personas adultes en Aran, eth Conselh Generau d'Aran, en collaboracion damb era Generalitat, a de promòir era ofèrta de còrs e adoptar es mesures de besonh entà facilitar er aprenedissatge der aranés as personas nauengudes.
2. Era Generalitat, en collaboracion damb eth Conselh Generau d'Aran, a de promòir era coneishença dera lengua, era istòria e era cultura occitanes en marc des programes de formacion d'adults en Catalonha.
3. Era lengua occitana, nomenada aranés en Aran, a d'èster presenta ena ofèrta educativa en Catalonha, cossent damb era legislacion aplicabla.

Capítol V

Títols e certificats

Article 17

Formacion e títols

1. Eth Conselh Generau d'Aran, en encastre des sues competéncias, a d'establir es programes de formacion non reglada d'aranés, es títols e eth procediment entà accedir-i.

2. Correspon ara Generalitat, en coordinacion damb eth Conselh Generau d'Aran, era organizacion des programes de formacion e es titulacions de quinsevolh des varietats normalizadas dera lengua occitana dehòra d'Aran.

Article 18

Certificats e equivaléncias

1. Correspon ath Conselh Generau d'Aran era certificacion des coneishences d'aranés acreditades enes pròves qu'organize.

2. Eth Conselh Generau d'Aran determine es equivaléncias des sòns certificats damb es desparièrs títols e certificats qu'acrediten era coneishença der aranés. Damb aquesta fin, eth Conselh Generau d'Aran pòt soscríuer acòrds e convènis de reconeishença des títols e certificats expedidi per entitats e organismes de d'auti territòris de lengua occitana.

Capítol VI

Mejans de radiodifusion e television

Article 19

Mejans de radiodifusion e television

1. Eth Govèrn a de produsir a trauès des sòns mejans de comunicacion audiovisuau programes radiofonics e televisius en aranés entà Aran, d'acòrd damb era legislacion aplicabla e damb era planificacion en vigor der espèctre radioelectric e a de fomentar era collaboracion d'aguesti damb es mejans de comunicacion en occitan de dehòra de Catalonha.

2. Es prestadors de servicis de comunicacion audiovisuau qu'opèren ena empara d'ua licéncia ena demarcacion d'Aran an de garantir era preséncia der aranés ena sua programacion, cossent damb era legislacion aplicabla.

3. Es prestadors de servicis de comunicacion audiovisuau qu'emeten o distribuïssen en regim de licéncia en Aran an de garantir era preséncia der aranés ena sua programacion, cossent damb era legislacion aplicabla.

4. Eth Govèrn a de hèr tecnicament possible enes sòns mejans de comunicacion audiovisuau era preséncia der aranés laguens dera programacion distribuïda entà Catalonha, en tot emplegar es mejans tecnicos adequats, e a de hèr efectiu er usatge d'aguesti mejans cossent damb es sues possibilitats pressupostàries e damb çò qu'establisquen es contractes programa.

5. Eth Govèrn a de garantir eth foment, era promocion e er emparament, en encastre deth sector der audiovisuau, des òbres produsides originaument en lengua occitana, en tot considerar-i era varietat aranesa.

6. Eth Govèrn a de promòir, per miei dera Administracion generau der Estat, era formulacion de convènis internacionaus entà facilitar era recepcion dirècta en Catalonha, mès que mès en Aran, des emissions de ràdio e television en occitan de d'auti territòris. Tanben pòt soscríuer convènis per miei dera Administracion generau der Estat tà pr'amor qu'es prestadors des servicis publics de comunicacion audiovisuau poguen

eméter enes territòris de lengua occitana.

7. Era Generalitat e eth Conselh Generau d'Aran, en tot profiter es possibilitats des naues tecnologies e damb er objectiu de fomentar er usatge sociau dera lengua occitana, a de garantir ua ofèrta audiovisuau pròpria en Aran, en marc dera Carta europèa des lengües regionaus o minoritàries.

Article 20

D'auti mejans de comunicacion

1. Era Generalitat e eth Conselh Generau d'Aran, en encastre des sues competéncies, an de fomentar era produccion de premsa e publicacions periodiques redigides en lengua occitana en tot atier era varietat aranesa, s'ei era escadença, e era sua difusion en Aran e ena rèsta de Catalonha.

2. Era Generalitat e eth Conselh Generau d'Aran, en encastre des sues competéncies, an d'estimular e promòir era preséncia de productes e informacions en occitan, en tot considerar era varietat aranesa d'aguesta lengua, enes hilats telematics d'informacion e comunicacion.

Capítol VII

Foment e difusion der occitan, aranés en Aran

Article 21

Foment dera lengua pròpria d'Aran

1. Era Generalitat e eth Conselh Generau d'Aran, en encastre des sues competéncies, an de protegir era lengua pròpria d'Aran en toti es encastres e sectors e n'an de fomentar er usatge, era difusion e era coneishença.

2. Era Generalitat e eth Conselh Generau d'Aran, en encastre des sues competéncies, an d'adoptar es mesures de besonh entà impulsar era normalizacion dera lengua pròpria d'Aran. S'an d'establir mecanismes de coordinacion e, se cau, d'accion conjunta pr'amor qu'es politiques de normalizacion lingüistica siguen mès efectives, cossent damb çò qu'establís era disposicion addicionau tresau.

Article 22

Activitats e equipaments culturaus

1. Era Generalitat e eth Conselh Generau d'Aran an de velhar pera conservacion, era promocion e era difusion de totes es activitats de recèrca, produccion e consum culturau e pera implementacion des naues tecnologies dera informacion e era comunicacion que s'exprimissen en aranés.

2. Era Generalitat, eth Conselh Generau d'Aran e es entitats locaus d'Aran an de fomentar qu'er aranés e era cultura occitana siguen presentes enes equipaments culturaus, particularament enes bibliotèques, es videotèques, es musèus e es centres culturaus que ne depenen, en Aran e ena rèsta de Catalonha. Tanben an de procurar qu'es entitats que s'encueden d'amiar a tèrme o fomentar es activitats culturaus en Aran incorpòren, en ua mesura apropiada, era coneishença e era practica der aranés.

3. Era Generalitat e eth Conselh Generau d'Aran an de fomentar era recèrca terminologica ena varietat aranesa der occitan. Andues institucions tanben an de fomentar era produccion e era comercializacion de productes en occitan, en tot considerar-ne era rèsta de varietats, restacadi damb es indústries dera lengua.

Article 23

Era promocion en encastre socioeconomic

1. Era Generalitat, eth Conselh Generau d'Aran e es entitats locaus d'Aran, en encastre des competéncias respectives, an d'adoptar es mesures pertinentes e providir es mejans entà impulsar e garantir er usatge normau der aranés en toti es sectors e activitats dera vida sociala e economica en Aran.

2. Era Generalitat, eth Conselh Generau d'Aran e es entitats locaus d'Aran an d'adoptar es mesures de besonh entà garantir eth dret des persones, sustot quan actuen ena condicion de consumidores e usatgères, d'emplegar era lengua pròpria d'Aran enes activitats economics e socials que s'acomplissen en sòn encastre lingüistic. Tanben an de velhar entà méter ar accès des persones consumidores e usatgères, en aguesta lengua, es informacions relatives as sòns drets.

3. Es poders publics an d'adoptar mesures especificas entà impulsar e promòir er usatge der aranés ena prestacion des servicis socials de titularitat privada, coma es espitals, es ostaus residéncias entà gent vielha, es aubèrges o es centres culturaus e de léser d'Aran.

4. Es poders publics an de fomentar era preséncia der aranés en paisatge lingüistic, sustot ena retolacion de tot tipe d'establiments e entitats socials, culturaus, mercantils o de léser e eth sòn usatge ena publicitat ena via publica en Aran.

5. Es mesures de foment der usatge dera lengua pròpria d'Aran enes activitats socioeconomicas comprometudes en Aran pòden inclúir:

a) Convènis e concèrts damb enterpreses e entitats socials, culturaus o de léser.

b) Subvencions, ajudes e desgravacions fiscaus entàs actes o es manifestacions restacades damb eth foment e era difusion dera lengua.

c) Prèmis ara qualitat lingüistica o d'auti tipus de reconeishéncias e incentius entàs enterpreses, es establiments o es entitats privades qu'empleguen era lengua pròpria d'Aran ena prestacion des sòns servicis.

d) Elaboracion e difusion de materiaus entà promòir era normalizacion lingüistica en territòri aranés enes activitats economics e socials, inclúides es restacades damb eth torisme.

e) Clausules enes convocatòries de subvencions e ajudes a enterpreses o entitats que se tròben en Aran s'era activitat o eth producte objècte dera subvencion a un compausant lingüistic.

Article 24

Collaboracion damb d'auti territòris de lengua occitana

1. Era Generalitat e eth Conselh Generau d'Aran an de promòir de mutuau acòrd era comunicacion, er escambi culturau, era cooperacion e era coordinacion damb es institucions e entitats de d'auti territòris de lengua occitana entà assegurar, damb es mesures adequades, era promocion, er usatge, er emparament e era normativizacion der occitan. Ad aguest efècte, era Generalitat e eth Conselh Generau d'Aran, segontes que correspongue, pòden soscréuer acòrds, convènis e d'auti mecanismes de collaboracion damb es institucions e entitats des territòris de lengua occitana.

2. Era Generalitat e eth Conselh Generau d'Aran, en encastre des sues competéncias, pòden participar en organismes comuns as territòris de lengua occitana entà arténher, d'ua manèra coordinada, es objectius restacadi damb er estudi, era normativizacion, era promocion der usatge e era difusion exteriora der occitan.

3. Era Generalitat pòt sollicitar ath Govèrn estatau que soscriue tractats internacionaus damb es estats francés e italian qu'includisquen objectius de promocion e projeccion exteriora dera cultura e era lengua occitanes. Era Generalitat a d'èster informada des actes de subscripcion d'aguesti tractats e, se s'escaz, a de participar enes delegacions negociadores e i a d'èster escotada. Era Generalitat n'a d'informar ath Conselh Generau d'Aran e a de garantir era participacion d'aguest.

Article 25

Era projeccion exteriora dera lengua occitana

1. Era Generalitat e eth Conselh Generau d'Aran an d'includir era difusion dera cultura e era lengua occitanes ena politica culturau en exterior. Tanben an d'impulsar era projeccion exteriora, sustot enes territòris de lengua occitana, des iniciatives qu'impulsen entara reconeishença e er emparament der aranés en Catalonha.

2. Era Generalitat, en collaboracion damb eth Conselh Generau d'Aran, a de promòir era reconeishença dera lengua occitana coma compausanta dera diversitat lingüistica europèa e era sua preséncia enes accions e es programes dera Union Europèa en aguest encastre.

3. Eth Govèrn a de fomentar, per miei dera adopcion des mesures adequades, qu'era lengua occitana sigue presenta enes organismes internacionaus de caractèr culturau e enes tractats internacionaus de contengut culturau o lingüistic.

Disposicions adicionaus

Prumèra

Caractèr dera Lei

Aguesta lei a caractèr de lei de desenvolopament basic der Estatut e s'intègre, en aquerò relatiu a Aran, en regim especiau d'aguest territòri a qué hèn referéncia es articles 11 e 94 der Estatut.

Dusau

Competéncia sus era normalizacion e era politica lingüistiques

1. Era competéncia sus era normalizacion lingüistica der occitan, nomentat aranés en Aran, correspon ara Generalitat e ath Conselh Generau d'Aran, cossent damb er article 143.2 der Estatut. Correspon ath Conselh Generau d'Aran era competéncia de desenvolopament normatiu e d'execucion en çò que hè ara normalizacion lingüistica der aranés en Aran, en marc des normes de caractèr generau en vigor en Catalonha. Era Generalitat participe en foment dera lengua pròpria d'Aran, coordinada peth Conselh Generau d'Aran. Correspon ar organ competent en matèria de politica lingüistica dera Generalitat e ath Conselh Generau d'Aran era competéncia sus era politica lingüistica der occitan dehòra deth territòri aranés.

2. Es administracions competentes an de priorizar eth territòri d'Aran coma encastre de referéncia en desenvolopament des politiques e es programes que deriven deth desplegament d'aguesta lei.

Tresau

Creacion d'ua estructura paritària Generalitat - Conselh Generau d'Aran

Sense damatge que, en marc dera Comission Mixta de Traspassi entre era Generalitat e eth Conselh Generau d'Aran, s'acòrden es traspassi de besonh entà aplicar çò qu'establís aguesta lei, s'a de crear ua estructura paritària entre era Generalitat e eth Conselh Generau d'Aran entà garantir eth finançament adequat e sufisent des politiques lingüistiques en çò que hè ar aranés e era coordinacion entre andues institucions en aguest

encastre.

Quatau

Convènis e acòrds damb era Administracion der Estat

Era Generalitat e eth Conselh Generau d'Aran pòden soscríuer convènis e acòrds damb era Administracion der Estat entà garantir er usatge der aranés per part des servicis estataus establits en Aran damb era fin de hèr efectiu eth dret d'opcion lingüística.

Cincau

Convènis e acòrds damb era Administracion de justícia

Era Generalitat e eth Conselh Generau d'Aran pòden impulsar era subscripcion de convènis e acòrds damb es organismes responsables dera Administracion de justícia entà promòir era normalizacion dera lengua pròpria d'Aran en encastre judiciu.

Siesau

Traspassi

En tèrme de sies mesi des dera aprobacion d'aguesta lei, s'an d'acordar es traspassi ath Conselh Generau d'Aran des competéncies de besonh entà aplicar-la.

Setau

Mesures en relacion damb er Institut d'Estudis Aranesi

Eth Govèrn e eth Conselh Generau d'Aran, en tèrme d'un an a compdar dera entrada en vigor d'aguesta lei, an d'adoptar es mesures de besonh entà complir çò qu'establís er article 4.3.

Ueitalu

Mesures damb relacion ara aufèrta audiovisuau

Eth Govèrn e eth Conselh Generau d'Aran, en tèrme de dus ans a compdar dera entrada en vigor d'aguesta lei, an d'adoptar es mesures de besonh entà complir çò qu'establís er article 19.7.

Disposicion derogatòria

S'abolissen er article 2 dera Lei 16/1990, deth 13 de junhsèga, deth regim especiau dera Val d'Aran; er article 7 dera Lei 1/1998, deth 7 de gèr, de politica lingüística, e es autes disposicions contràries a çò qu'establís aguesta lei.

Disposicions finaus

Prumèra

Autorizacion entath desplegament e era aplicacion dera Lei

S'autorize eth Govèrn e eth Conselh Generau d'Aran, en encastre des competéncies respectives, entà dictar es disposicions de besonh entà desplegar e aplicar aguesta lei. Eth Conselh Generau d'Aran a d'èster escotat ena elaboracion des reglaments deth Govèrn que despleguen aguesta lei.

Dusau

Revision e modificacion dera norma

Eth Govèrn, en tèrme de dus ans a compdar dera entrada en vigor d'aguesta lei, a d'adoptar es mesures de besonh entà revisar e modificar era norma en vigor en foncion de çò qu'establís aguesta lei.

Per tant, ordeni a toti es ciutadans as quaus sigue d'aplicacion aguesta Lei coopèren ath sòn compliment e qu'es tribunaus e es autoritats as quaus pertòque la hèsquen complir.

Palai dera Generalitat, 1 d'octobre deth 2010

José Montilla i Aguilera

President dera Generalitat de Catalonha

Josep-Lluís Carod-Rovira

Vicepresident deth Govèrn

(10.273.136)

